Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ-2024

Укладач – Слободянюк Дар'я Вікторівна

Методичний комплекс з дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моді і дизайну» ВНЗ «Київська Академія прикладних мистецтв».

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Робоча навчальна програма
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка……5
2. Тематичний план (на осн. повн. заг. освіти)…….8
3. Тематичний план (на осн. базов.. заг. освіти)……...8
4. Зміст дисципліни……10
5. Список використаних джерел……....14
6. Питання до іспиту……16
7. Модульна контрольна робота……20
8. Конспект лекцій……29
9. Додатки……..

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс ставить за **мету** – формування у студентів навичок створення унікальних текстильних виробів шляхом художнього розпису тканин, освоєння різних технік декорування текстилю, розвиток креативного мислення та індивідуального стилю в дизайні одягу.

Головними **завданнями** курсу є:
• вивчення традиційних і сучасних технік розпису тканин;
• оволодіння методами підготовки тканини до розпису та закріплення фарб;
• дослідження кольорових рішень та їхнього впливу на естетику виробу;
• розвиток художнього смаку та композиційних навичок;
• експериментування з різними матеріалами та техніками для створення авторських дизайнерських рішень;
• застосування отриманих знань у практичній діяльності при створенні колекцій одягу та аксесуарів.

Вивчення дисципліни «Художній розпис тканин» забезпечує також і реалізацію загальноосвітніх компетентностей:
• **загальнонаукова**,
• **загальнокультурна**,
• **громадянська**.

«Загальнонаукова» компетенція проявляється в тому, що студенти отримують знання про фізико-хімічні властивості тканин і барвників, технологічні процеси нанесення фарби, особливості композиційного та кольорового рішення в дизайні текстилю.

«Загальнокультурна» компетенція розвивається через ознайомлення студентів із традиціями художнього розпису тканин у різних культурах світу, вивчення історичних стилів і напрямків текстильного мистецтва, а також розвиток естетичного сприйняття.

«Громадянська» компетенція формує розуміння культурного значення текстильного мистецтва, його ролі в збереженні національних традицій, сприяє усвідомленню екологічних аспектів виробництва тканин та етичного споживання.

Міжпредметні зв'язки

Під час вивчення курсу «Художній розпис тканин» застосовано принцип системності, тобто формуються професійні компетенції, поглиблюються та розширюються знання зі спеціальності. Викладач застосовує міжпредметні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами, спираючись на знання, здобуті студентами під час вивчення композиції, кольорознавства, матеріалознавства, історії мистецтва та історії костюма.

«Художній розпис тканин» вивчається паралельно з дисциплінами «Технологія виготовлення одягу», «Теорія дизайну», «Матеріалознавство»,

та має передувати таким обов’язковим дисциплінам, як «Конструювання одягу», «Художнє проектування одягу», «Декорування та оздоблення костюму».

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

• основні види тканин та їхні властивості у контексті художнього розпису;
• традиційні та сучасні техніки розпису тканин (батик, шовкографія, марморизація, акриловий розпис тощо);
• правила композиційного оформлення текстильних виробів;
• основи колористики та гармонійного поєднання кольорів у розписі тканин;
• технологію закріплення фарб на тканині;
• естетичні та функціональні особливості текстильного дизайну;
• екологічні аспекти використання фарб і матеріалів у художньому розписі тканин;
• основи створення авторського принта та інтеграції розпису в дизайн колекції одягу.

Уміти:

• розробляти композиційні ескізи розпису для тканини;
• підбирати відповідні матеріали та техніки для реалізації задуму;
• самостійно виконувати художній розпис тканин різними методами;
• створювати текстильні вироби з унікальним авторським дизайном;
• працювати з професійними текстильними фарбами та засобами для закріплення кольору;
• інтегрувати художній розпис тканин у процес розробки колекції одягу;
• експериментувати з новими техніками розпису, комбінуючи їх із сучасними технологіями друку;
• оцінювати якість виконаної роботи та коригувати процес для досягнення бажаного результату.

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-82	B	дуже добре	
82-75	C	добре	
74-65	D	задовільно	
64-50	E	достатньо	
49-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
35-0	X	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Тематичний план з дисципліни

«Художній розпис тканин»

для студентів Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» вищого навчального закладу «Київська Академія прикладних мистецтв»

Галузь знань: 02 Культура та мистецтво. Спеціальність: 022 “Дизайн”

Освітньо-професійні програми -«Дизайн одягу»

Кваліфікація - фаховий молодший бакалавр

Денна форма навчання. Навчання на основі повної та базової загальної середньої освіти

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*				
		Всього	*Теорет. заняття*	*Семінар. заняття*	*Самос. роботи*	*Форма контролю*
	1 семестр					**Залік**
1.	Вступ до художнього розпису тканин	2	2			Опитування
2.	Матеріали та інструменти	2	2			Опитування
3.	Основи кольорознавства у текстильному дизайні	9	2	4	3	Опитування
4.	Батик – традиційні техніки розпису	9	2	4	3	Опитування
5.	Трафаретний друк і шовкографія	9	2	4	3	Опитування
6.	Марморизація та інші нестандартні техніки	9	2	4	3	Опитування
7.	Композиція в художньому розписі тканин	9	2	4	3	Опитування
8.	Модні тенденції в текстильному декорі	9	2	4	3	Опитування

9.	Розпис тканин у різних культурах світу	10	2	4	4	Опитування
10.	Технології закріплення фарб на текстилі	10	2	4	4	Опитування
11.	Створення авторського текстильного дизайну	10	2	4	4	Опитування
	Модульний контроль	2		2		Контрольна робота
	Всього:	90	60		30	

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1: Вступ до художнього розпису тканин

Короткий історичний огляд розвитку художнього розпису тканин, основні стилі та напрямки. Роль текстильного декору в культурі та модній індустрії. Сучасні тенденції у художньому оформленні тканин.
Завдання для самостійної роботи: Дослідити історію розпису тканин у вибраній країні та підготувати коротку доповідь.

Тема 2: Матеріали та інструменти

Види тканин, які використовуються для розпису. Основні види фарб, їхні властивості та застосування. Інструменти для нанесення малюнка: пензлі, аерографи, штампи тощо. Способи закріплення кольору на тканинах.
Завдання для самостійної роботи: Провести експериментальне тестування різних видів фарб на натуральних і синтетичних тканинах.

Тема 3: Основи кольорознавства у текстильному дизайні

Принципи кольорознавства у текстильному мистецтві. Закони гармонії кольорів. Контраст, нюанс та їхнє використання у принтах. Особливості сприйняття кольору на тканині.
Завдання для самостійної роботи: Створити палітру кольорів для майбутнього текстильного проєкту.

Тема 4: Батик – традиційні техніки розпису

Огляд основних технік батик-розпису: гарячий, холодний, вузликовий, вільний батик. Особливості технології та матеріалів, необхідних для кожної техніки. Практичне застосування батик-розпису у сучасному текстильному дизайні.

Завдання для самостійної роботи: Виконати пробний ескіз у вибраній техніці батик.

1. .

Тема 5: Трафаретний друк і шовкографія

Методи нанесення зображення на тканину за допомогою трафаретного друку. Особливості техніки шовкографії. Матеріали, що використовуються для створення трафаретів. Використання цих методів у промисловому та авторському текстильному дизайні.
Завдання для самостійної роботи: Підготувати трафарет для текстильного друку та спробувати його застосувати.

Тема 6: Марморизація та інші нестандартні техніки

Марморизація як мистецтво створення унікальних візерунків на тканині. Використання рідких фарб, техніка друку натуральними матеріалами. Сучасні експериментальні методи текстильного розпису.
Завдання для самостійної роботи: Створити зразки тканини з використанням техніки марморизації.

Тема 7: Композиція в художньому розписі тканин

Стилізація візерунків у текстильному мистецтві. Модульні принти та їх використання. Орнаментальні рішення у сучасному текстильному дизайні.
Завдання для самостійної роботи: Розробити композицію принта з урахуванням модульності.

Тема 8: Модні тенденції в текстильному декорі

Дослідження актуальних напрямів текстильного декору. Вплив модних трендів на розпис тканин. Використання цифрових технологій у створенні текстильних принтів.
*Завдання для самостійної роботи***:** Провести аналіз сучасних колекцій модних дизайнерів та визначити основні тенденції у текстильному розписі.

Тема 9: Розпис тканин у різних культурах світу

Традиційні техніки текстильного розпису в різних культурах: японський шіборі, індонезійський батик, індійський блок-принт, африканські воскові принти, європейські гобелени тощо. Етнічні мотиви в сучасному текстильному дизайні.
Завдання для самостійної роботи: Дослідити традиційні техніки розпису тканин однієї країни та створити ескіз принта на основі етнічних мотивів.

Тема 10: Технології закріплення фарб на текстилі

Методи фіксації кольору: термічна (прасування, запікання, парова обробка) та хімічна (закріплювачі, солі, кислоти). Стійкість кольору до прання, світла, тертя. Особливості закріплення для різних типів фарб.
Завдання для самостійної роботи: Провести тестування закріплення фарб на

різних тканинах та оцінити їхню стійкість.

Тема 11: Створення авторського текстильного дизайну

Розробка унікального малюнка для текстилю. Процес створення принта: ідея, ескіз, кольорове рішення, техніка нанесення. Адаптація авторського дизайну для серійного виробництва.
Завдання для самостійної роботи: Створити власний текстильний принт і підготувати його до відтворення у вибраній техніці.

Тема 12: Фінальний проєкт

Реалізація дизайнерського текстильного виробу з використанням художнього розпису. Вибір техніки, кольорової гами, композиції. Презентація готової роботи.
*Завдання для самостійної роботи***:** Виконати розпис тканини згідно з авторським дизайном та представити готовий виріб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Джоханнесон Л. The Complete Book of Silk Painting. Little, Brown, 2001. 192 с.
2. Льюїс С., Бабо Дж. Silk Painting: The Artist’s Guide to Gutta and Wax Resist Techniques. North Light Books, 1996. 144 с.
3. Тодд М. Fabric Painting with Acrylics. Search Press, 2017. 96 с.
4. Стенлі Г. Handbook of Textile Design: Principles, Processes and Practice. Woodhead Publishing, 2001. 352 с.
5. Савіш М. Batik and Fabric Dyeing Handbook. Sterling, 2002. 128 с.
6. Клементсон Р. Shibori Designs & Techniques. Thames & Hudson, 2015. 144 с.
7. Михалюк О. Технології текстильної обробки: батік, розпис, фарбування. Київ: Видавництво «АртТекстиль», 2018. 256 с.
8. Лабінська М. Художній текстиль: традиції та сучасність. Львів: Українські технології, 2015. 304 с.
9. Тихонова А. Батік: історія, техніки, сучасне використання. Харків: Видавництво НТМТ, 2016. 224 с.
10. Каллахан Д. Textile Painting and Surface Design. Batsford, 2019. 160 с.

Лопоміжна:

1. Дизайн і ергономіка: термінологічний словник для студентів інженер.-пед. спеціальностей текстил. і комп’ютер. профілів / А.Т. Ашеров [та ін.]; під загальною ред. Свірка В.О., Ашерова А.Т. – Харків: Видавництво НТМТ, 2009. – 98 с.
2. Радкевич В.О. Моделювання одягу: підручник. Київ: Вікторія, 2000. 352 с.
3. Удріс І., Удріс Н. Ілюстрація моди: від Ренесансу до Постмодернізму: навч. посібн. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2013. 208 с.
4. Сава В.І. Художньо-технічне оформлення книги. Львів: Оріяна-Нова, 2003. 168 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека Криворізького державного педагогічного університету URL: https://kdpu.edu.ua/biblioteka/libmain.html

2. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/

3. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського. URL: www.dnpb.gov.ua /

4. Бібліотека українських підручників. URL: http://pidruchniki.ws/

5. Сайт : https://subjectum.eu/technology/clothing/1.html

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Питання до іспиту (заліку)
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ – 2024

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ (ЗАЛІКУ)

1. Що таке художній розпис тканин?
2. Які основні види художнього розпису тканин існують?
3. Чим відрізняється ручний розпис від машинного друку на тканинах?
4. Які переваги та недоліки ручного розпису тканин?
5. Які тканини найкраще підходять для розпису?
6. Чим відрізняється батік від інших технік розпису?
7. Які види фарб використовуються для розпису тканин?
8. Яка різниця між акриловими та аніліновими фарбами для тканин?
9. Як підготувати тканину перед розписом?
10. Як закріплювати фарби після нанесення на тканину?
11. Як зародилася техніка батіку?
12. Які країни відомі своїми традиціями художнього розпису тканин?
13. Як розпис тканин розвивався у Європі?
14. Які особливості має китайський розпис тканин?
15. Як японська техніка розпису тканин відрізняється від індонезійського батіку?
16. Чим цікавий індійський розпис тканин?
17. Які традиційні візерунки використовують у розписі тканин в Африці?
18. Як український традиційний розпис впливає на сучасний текстильний дизайн?
19. Які техніки використовували в середньовічній Європі для декорування тканин?
20. Як розвиток хімічної промисловості вплинув на розпис тканин?
21. Які види пензлів використовують для розпису тканин?
22. Що таке резервуючий склад, і для чого він використовується?
23. Які тканини вбирають фарбу найкраще?
24. Чим відрізняється бавовняна тканина від шовкової при розписі?
25. Як використовують восковий резерв у батіку?

26. Що таке штампований батік?
27. Як можна створювати градієнти та переходи кольору на тканині?
28. Які особливості використання солі у розписі тканин?
29. Як працювати з технікою холодного батіку?
30. Що таке гарячий батік і які його особливості?
31. Які особливості розпису акриловими фарбами по тканині?
32. Як правильно розводити фарби для тканин?
33. Як виправити помилки при розписі тканин?
34. Як можна комбінувати різні техніки розпису на одній тканині?
35. Які інструменти, крім пензлів, можна використовувати для нанесення малюнка?
36. Як створюються трафарети для розпису тканин?
37. Яка роль контурів у художньому розписі тканин?
38. Що таке крекель (тріщини) у батіку і як його досягти?
39. Як працювати з технікою мармурового фарбування тканин?
40. Що таке шіборі і як його використовують у розписі тканин?
41. Як впливає текстура тканини на кінцевий результат розпису?
42. Які способи друку комбінують із ручним розписом?
43. Як впливають різні типи води на розчинність фарб для тканин?
44. Чи можна використовувати натуральні барвники для розпису тканин?
45. Як досягти рівномірного нанесення кольору при розписі?
46. Які основні стилі художнього розпису тканин існують?
47. Як можна створювати об’ємні ефекти у розписі тканин?
48. Які основні помилки роблять початківці при розписі тканин?
49. Як доглядати за виробами з художнім розписом?
50. Як можна застосовувати художній розпис у створенні модного одягу?
51. Як розпис тканин використовується в інтер’єрному дизайні?
52. Які техніки можна використовувати для створення омбре-ефекту на тканині?
53. Як створювати текстурні ефекти на тканинах без спеціальних фарб?

54. Які сучасні технології дозволяють вдосконалити ручний розпис тканин?
55. Як створювати ефект акварелі при розписі тканин?
56. Як поєднувати ручний розпис із машинною вишивкою?
57. Які найпопулярніші мотиви використовуються у художньому розписі тканин?
58. Як можна створити металізований ефект у розписі тканин?
59. Як правильно підбирати кольорову гаму для розпису тканин?
60. Як використовується цифровий друк у поєднанні з ручним розписом тканин?

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Модульна контрольна робота
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ - 2024

ПІБ		№ групи	Варіант
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ		№ групи	Варіант
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ		№ групи	Варіант
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ		№ групи	Варіант
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ПІБ		№ групи	Варіант
№ питання/варіанти відповіді			
1	6	11	16
2	7	12	17
3	8	13	18
4	9	14	19
5	10	15	20

ВАРІАНТ 1

1. Який традиційний матеріал використовується для батіку?

а) Поліестер

б) Бавовна

в) Віскоза

г) Льон

2. Що таке резерв у техніці батіку?

а) Захист тканини від фарби

б) Тип фарби

в) Спосіб нанесення малюнка

г) Метод закріплення кольору

3. Яка техніка розпису тканин є традиційною для Японії?

а) Гжель

б) Петріківка

в) Шиборі

г) Декупаж

4. Який із цих інструментів найчастіше використовується для нанесення воску в техніці гарячого батіку?

а) Пензель

б) Ткань

в) Чантік

г) Спрей

5. Чим закріплюють фарбу на шовку після розпису?

а) Випаровуванням

б) Висушуванням

в) Прогладжуванням праскою або парою

г) Замочуванням у воді

2. Матеріали та інструменти

6. Який тип фарб найчастіше використовується для розпису тканин?

а) Акварельні

б) Анілінові

в) Олійні

г) Гуашеві

7. Який матеріал найкраще підходить для розпису технікою холодного батіку?

а) Оксамит

б) Шовк

в) Джинс

г) Синтетика

8. Яка фарба вбирається найшвидше при розписі тканини?

а) Акрилова

б) Анілінова

в) Темперна

г) Олійна

9. Який ефект дає використання солі при фарбуванні тканини?

а) Додає блиску

б) Створює текстурний ефект

в) Рівномірно розподіляє фарбу

г) Видаляє зайву фарбу

10. Яку техніку використовують для створення плавних переходів кольору на тканині?

а) Восковий батік

б) Градієнтне фарбування

в) Ручний друк

г) Розпис пастеллю

3. Художні техніки

11. Яка техніка передбачає використання вузлів для створення малюнка на тканині?

а) Батік

б) Шиборі

в) Граттаж

г) Фроттаж

12. Який основний елемент використовується в техніці гарячого батіку?

а) Сіль

б) Вода

в) Віск

г) Акрил

13. Що таке «гутта» у художньому розписі тканин?

а) Фарба

б) Резервуючий склад

в) Вид текстилю

г) Вид фіксації

14. Яка техніка використовується для створення розмитого ефекту на тканині?

а) Холодний батік

б) Акварельний ефект

в) Аплікація

г) Вишивка

15. Який метод закріплення фарби є найпоширенішим?

а) Фіксація холодом

б) Обробка гарячою парою

в) Покриття лаком

г) Замочування у воді

ВАРІАНТ 2

1. Яка техніка є найдавнішою серед художніх розписів тканин?

а) Батік

б) Декупаж

в) Граттаж

г) Шовкографія

2. Де виникла техніка батіку?

а) Японія

б) Індія

в) Індонезія

г) Китай

3. Яке призначення має резерв у холодному батіку?

а) Фарбування тканини

б) Створення трафарету

в) Захист певних ділянок тканини

г) Фіксація кольору

4. Як називається традиційний китайський живопис на шовку?

а) Гжель

б) Сумі-е

в) Батік

г) Шиборі

5. Який елемент необхідний для техніки гарячого батіку?

а) Парафін або віск

б) Сіль

в) Спирт

г) Харчова сода

2. Матеріали та інструменти

6. Який матеріал найбільше підходить для техніки холодного батіку?

а) Льон

б) Атлас

в) Шовк

г) Поліестер

7. Який ефект дає використання спирту в розписі тканин?

а) Закріплення фарби

б) Розчинення воску

в) Створення фактури

г) Освітлення кольорів

8. Який матеріал не рекомендується використовувати для техніки батіку?

а) Бавовна

б) Поліестер

в) Льон

г) Шовк

9. Який розчинник використовується для розведення анілінових фарб?

а) Вода

б) Спирт

в) Оцет

г) Масло

10. Як отримати ефект мармуру при фарбуванні тканини?

а) Використання сольових кристалів

б) Техніка завитків

в) Техніка мокрого паперу

г) Використання воску та холодної води

3. Художні прийоми

11. Як називається метод створення візерунків шляхом згортання та зв’язування тканини перед фарбуванням?

а) Батік

б) Ікат

в) Тай-дай

г) Граттаж

12. Що використовується для створення ефекту розмиття у холодному батіку?

а) Гліцерин

б) Вода

в) Спирт

г) Олія

13. Який метод розпису дозволяє отримати різкі контури зображення?

а) Вільний розпис

б) Використання резерву

в) Градієнтне фарбування

г) Восковий друк

14. Як називається метод фарбування тканини шляхом складання її шарами?

а) Омбре

б) Ікат

в) Орігамі-фарбування

г) Батік

15. Який спосіб використовується для нанесення дрібних деталей у художньому розписі тканин?

а) Пензель

б) Трафарет

в) Штамп

г) Аерограф

……..

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Конспект лекцій
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ - 2024

Структурний підрозділ «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну»
ВНЗ «КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ»

Додатки
З ДИСЦИПЛІНИ
«Художній розпис тканин»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
ОПП «ДИЗАЙН ОДЯГУ»

Київ - 2025